

Koester knorrende wroeter in de tuin

► Breng gewonde egel naar 't Egelhuus Hollandscheveld

Het is een sensatie, parende egels in de tuin. Je hoort knorrende en niezende geluiden.

Hero Moorlag

Buig voorzichtig de struiken uiteen. Je ziet twee egels die elkaar achterna zitten in een carrousel. Er hangt een sterke muskusgeur. Het mannetje knort en niest hevig. Echt een knorrepot. Als uiteindelijk het vrouwtje bereid is, zakt ze door de poten en legt haar stekels plat. Toch nog een heel gedoe voor het mannetje, al die stekels. Egels paren voorzichtig. Nog mooier is, wanneer moeder egel met vier jongen onder een houtstapel vandaan komt. De jongen lijken speldenkussentjes. Om volop van dit schouwspel te genieten en foto's te maken, moet je op het grasveld een bakje water klaar zetten met rondom wat kattenbrokjes. Het complete stelletje gaat drinken. Nooit melk geven. Het darmkanaal van een egel verdraagt geen melk. Ze kunnen er zelfs dood aan gaan.

Egel op zoek naar voedsel. De bruine plekken zijn teken.

Hero Moorlag ©

Werkgroep

Zoogdierverseniging Nederland heeft 2019 uitgeroepen tot jaar van de Egel. Er is een egelwerkgroep opgericht. Het publiek wordt verzocht dode en levende egels te melden op Waarneming.nl. We weten te weinig over het leefgebied van egels, hun aantal en gedrag. Jaarlijks worden te veel egels in het verkeer doodgereden. De werkgroep wil een beter beeld krijgen van de omvang daarvan en met maatregelen komen ter bescherming van dit nuttige dier. De werkgroep geeft enkele tips. Maak onderin een schutting een gat om egels toegang te geven tot je tuin. Je vergroot daarmee hun leefgebied. Beperk het aantal stekels en grint. Plant liever lage struiken en maak een rommelhoek met een stapel

stammen en takken. Een platgereden moederegel is een drama. Gelukkig hebben we egelopvang in de buurt: Stichting Egelopvang 't Egelhuus, Otto Zomerweg 65 in Hollandscheveld, www.egelhuus.nl. Pak de jonge egels met een handdoek op en doe ze in een doos. Is het koud, leg dan een warme kruik in een handdoek in de doos en breng de egeltjes naar Hollandscheveld. Egels zijn nachtdieren. Loopt er overdag een egel in de tuin, dan is er iets aan de hand. Ook dan vangen en naar de egelopvang brengen. Hij rolt zich op, waardoor de vlijmscherpe stekels recht op gaan staan. Met werkhandschoenen aan is het dier goed op te pakken. Begin zelf niet te dokteren, maar laat dat over aan deskundi-

gen. Een egel is kippig, bijziend, maar ruikt en hoort uitstekend. Zijn stapelvoedsel bestaat uit wormen, maar egels zijn opportunisten. Ze eten vrijwel alles wat in de tuin leeft: pissebedden, kevers, insecten, slakken en in het najaar bessen en valfruit. Hij jaagt niet gericht, maar komt hij al snuffelende een nestje van een fitis, tijtjaf of heggemus tegen, grondbroeders, dan eet hij de eieren of de jongen op. Muizennesten zijn eveneens niet veilig voor een egel. Salamanders en hagedissen op zijn pad worden meteen gepakt. Er zijn op internet beelden van een egel die een adder pakt, doodbijt en opeet. In de tuin en in het bos bewijzen egels hun nut. In een nacht eten ze tientallen insecten, slakken en

wormen. Met grote huisjesslakken als de segrijnslak hebben ze moeite. Ondanks hun roofdiergebit krijgen ze het huisje niet kapot. Egels drinken graag en komen 's nachts naar de vijver in de tuin, ook naar tonvijvertjes. Vooral onervaren jonge egels drinken op een ongelukkige manier, raken te water, kunnen niet meer uit de ton komen en verdrinken. Het is goed in een tonvijvertje of een vijver met steile rand een plank met dwarslatjes te plaatsen. Egels kunnen zwemmen. Via de plank komen ze weer op het droge. Egels kunnen slecht tegen kou. Daarom houden ze een winterslaap op een vorstvrije plek. In Noorwegen duurt hun winterslaap acht maanden, in ons land nauwelijks vier maanden.

Koninginnepage deze eeuw in Drenthe steeds vaker gezien

Het zijn zorgelijke tijden als het om biodiversiteit gaat. Het nieuwste rapport dat in de tweede week van mei in Parijs werd gepresenteerd laat zien dat op heel veel plaatsen de biodiversiteit hard achteruit gaat. Kortom de soortenrijkdom neemt zienderogen af. Maar soms verrast een soort je, zoals de fraaie vlinder de koninginnepage. In de vorige eeuw kwam je de koninginnepage alleen tegen in warmere streken van Europa. Tijdens vakanties in Frankrijk en Italië was de kans groot dat je haar te zien kreeg. Ook in Zuid-Limburg was de kans redelijk groot om deze mooie vlinder waar te nemen. In onze provincie was de koninginnepage aan het begin van deze eeuw een uiterst zeldzame zwerfvlinder. In de jaren rond 2007 kwam daar verandering in. Tijdens warmere zomers werden jaarlijks gemiddeld tussen de 10 en 20 exemplaren gezien. Het ging nog niet om grote aantallen, maar meerdere mensen hadden het geluk om ze te spotten. In een warme week van de zomer van 2008 heb ik de ko-

De zonnende koninginnepage.

Albert Kerssies ©

ninginnepage voor het eerst in Drenthe gezien en nog wel in de eigen tuin. Mijn broer en ik zaten in de schaduw wat uit te puffen van de hitte, toen we opeens op de vlinderstruik de koninginnepage zagen zitten. Snel het fototoestel erbij gehaald, maar ik was zo opgewonden dat de foto's nauwelijks

scherp zijn geworden. Wel een mooie eerste waarneming. Ook een bewijs dat de vlinderstruik haar naam niet voor niets voert.

Hill-topping

Drie jaar later wandelden we in augustus op de Lemelerberg in het heidegebied. Langdurig vlogen

daar twee koninginnepages nabij de top van de berg. De mannetjes verzamelen zich op een markant punt in het landschap, vaak nabij het hoogste punt. Zij vliegen daar om de vrouwtjes te verleiden. Dit gedrag noemt men wel hill-topping. Begin mei van dit jaar konden we in de Eiffel dit gedrag opnieuw mooi waarnemen. Op een heuveltop, begroeid met heischraal grasland en jeneverbessen, lieten een aantal koninginnepages zich mooi zien. Op een relatief zonnige maar koude dag warmden zij zich op in een open stukje binnen de vegetatie. Een mooi 'Drents' beeld zo tussen heide en jeneverbessen. De koninginnepage is de grootste vlinder van ons land. De vleugellengte varieert tussen de 3,2 en 4,1 centimeter. De basiskleur is lichtgeel, met op de vleugels langs de rand een zwarte band en aan het uiteinde van de vleugel een rode stip. Per jaar vliegen er meestal twee generaties.

Albert Kerssies